

Абай атындағы ҚазҰПУ докторанты Н.Е. Усеновтың 6D011600 - "География" мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған «Жаңартылған білім мазмұны аясында оқушыларда экономикалық-географиялық ұғымдар мен заңдылықтарды қалыптастыруда тиімді педагогикалық технологияларды қолданудың әдістемелік негіздері» атты диссертациялық жұмысына отандық ғылыми кеңесшісінің

ШІКІРІ

Жалпы білім беру ұйымдарындағы географиялық білім беру сапасын жақсарту мақсатында бұрын қалыптасқан пәннің мазмұнын және әдістемелік білім беру жүйесін айтарлықтай өзгертті, өйткені бұл отандық білім беру жүйесін модернизациялаумен, білім беру кеңістігінің интеграциясы мен жаһандануымен, оқу мақсаттары мен білім беру нәтижелерінің өзгеруімен, критериалды бағалауға көшуімен, тұлғаға бағытталған және дамытумен байланысты оқыту, білім беру процесін ұйымдастырудың әдістері мен технологияларын оңтайландыруымен байланысты болды.

Бұл өзгерістердің қажеттілігі негізгі және орта мектепте отандық білім берудің бәсекеге қабілеттілігін арттыруға, жақын және алыс шетелдерде білім беру қызметтері нарығының күшеюіне, практикалық дағдылар мен функционалдық сауаттылықты дамытуға бағдарлануға, білім алушылардың және тұтастай мемлекеттің білім беру қажеттіліктерін қанағаттандыруға байланысты болды.

Оқушыларда географиялық білім мен мәдениетті қалыптастыру, танымның әлеуметтік аспектісін, географиялық кеңістікті игеру мен қайта құруды, қоғамның табиғатпен өзара қарым-қатынасын үйлестіруге, болашақта білімалушылардың өзін-өзі тануы мен шығармашылығын жүзеге асыруына ықпал етуі керек.

Қазіргі таңда жаңартылған мазмұндағы география пәнін оқытудың мазмұны мен әдістемесінің маңызы арта түсті, бұл географиялық білім беру жүйесінде педагогикалық қызметті ұтымды етуді қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, географиялық білім беру құрылымында экономикалық және әлеуметтік білім маңызды рөл атқарады, онда әлеуметтік және экономикалық география саласындағы ұғымдар мен заңдылықтар негізгі пәндік және метапәндік құзыреттерді қалыптастыруға, кәсіп тандауға және практикаға бағытталған.

Усенов Нурбол Ергешовичтың диссертациялық жұмысы 9-сынып оқушыларында экономикалық-географиялық ұғымдар мен заңдылықтарды қалыптастырудың дидактикалық аспектілеріне арналған.

Осы мәселелердің өзектілігі, теориялық және практикалық маңыздылығына қарамастан, қазіргі әдістемелік әдебиеттерде олардың кейбір аспектілері ғана ашылғанын атап өткен жөн. Көп жағдайда олар географияны оқытудың жалпы теориясы мен әдістемесіне, жаңартылған мазмұнның мазмұны мен құрылымына арналған. Алайда, бір тақырып шеңберіндегі

мазмұны мен дидактикалық аспектілері тұтас қарастыру қамтылмаған, өйткені оны түсіну көп уақытқа созылатындықтан, көбінесе әдістемелік ұсыныстармен шектеледі.

Педагогикалық және әдістемелік әдебиеттерде практика, қолданбалы білім, жеке дидактика ретінде белгілі болып жүрген әдістеменің ғылыми мәртебесі толық айқындалмаған немесе айқындық сақталмайды және мұның бәрі жаңартылған мазмұн мен білімді критериалды бағалау жағдайында әдістеме мәселелері жеткіліксіз зерделенгендігін білдіреді.

Усенов Нурбол Ергешовичтың диссертациялық жұмысы географияны оқыту тәжірибесін өзгертудің жаңа мазмұнды және әдіснамалық тәсілдерін, технологиялық шешімдерін ашады және қалыптастырады, географияны оқыту мазмұнының айтарлықтай жетілгендігін көрсетеді.

Усенов Нурбол Ергешовичтың географияны оқытудағы қолданыстағы тәсілдердің сабақтастығын сақтай отырып, өзінің мазмұнды және дидактикалық тәсілдерін ұсынғандығын атап өту маңызды, бұл білім беру саласындағы диссертациялық жұмыстар үшін өте маңызды.

Жүргізіген педагогикалық эксперименттік жұмыс осыған ұқсас ғылыми зерттеулер жүргізудің қажеттілігін көрсетті, ол бұрын қолданылған және ұсынылған дидактикалық тәсілдердің тиімділігін бағалауға мүмкіндік берді.

Былырғы және қазіргі оқу жылының карантиндік жағдайлары оқу процесіне айтарлықтай әсер еткенін атап өткен жөн. Жалпы білім деңгейі төмендеді деп айтуға болады, оны алған білімдерін диагностикалау бойынша жүргізілген эксперимент нәтижесі дәлелдеп берді.

Диссертациялық зерттеулерді жүргізу барысында Усенов Нурбол Ергешовичтың барлық жоспарланған жұмыстарды мерзімінде және толық көлемде орындай білетін тұлға ретінде жақсы қырынан көрсетті. Конференция материалдарында жарияланған ғылыми мақалалар мен тезистер толығымен диссертациялық зерттеу тақырыбына арналған. Оның негізгі жұмыс орны бойынша педагогикалық іс-әрекет тәжірибесі өз нәтижесін берді.

Жоғарыда айтылғандардың негізінде Усенов Нурбол Ергешовичтың диссертациялық зерттеудің алға қойған ғылыми мақсаты мен міндеттерін толық орындады және 6D011600 – «География» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайықты деп санаймын.

Отандық ғылыми кеңесші:

**Абай атындағы ҚазҰПУ –ның география,
қоршаған орта және қызмет көрсету
саласы білім беру бағдарламасының
профессоры, Ғ. Ғ. Д.**

Б. Ш. Абдиманапов

02.03.2021 ж.

